

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIJA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc dupa tariful la Administratia ziarului si la toate agentii de publicitate.

Abonamente:
an . 520 Lei
an . 260 Lei
an . 130 Lei

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
DIRECTOR: ION MONTANU

2 Lei ex.

Spre desăvârșirea operei...

...ile construcții școlare; grădinile școlare și povestea unui dascăl

Arad, 20 Nov.

se înfăptuiește în prezent regiunile muntoase ale județului nostru, îndeosebi pentru înfrumusețarea și dezvoltarea culturală, până acum. Pe unde n'a răsar școlăi decând iumea, răsărind din pământ vie îndrăsnice prin luncile doșite ale pășunilor din păgusea virgină încă pomilor. Răspite prin asuazile pomete, umilele adăposturi privesc cu sfială spre dealul dela oraș, ce mândru de să, își înalță spre cer contururile înguste, proaspăt spoite, sinteză avântul spre culmile civili-

4. Cultura animalelor măruntă, căutând ca grăunțele să se înlocuiască cu cât mai multă hrană ierboasă și insecte. Să se străduie asupra culturii iepurilor de casă, cari se sporesc și dezvoltă repede din primăvară până în toamnă și li se ofera hrană de frunză în măsură inexhaustibilă.

Lucrurile acestea nu sunt noi; s'au introdus demult în regiunile muntoase ale tuturor țărilor civilizate. Să ne gândim numai la introducerea culturii cartofului, care a revoluționat condițiile de existență ale Europei și singură a făcut posibilă impopularea munților în măsura de azi.

Un plan amănunțit de muncă în direcția aceasta și conceput în special pentru județul nostru, va forma un subiect de discuție și în cadrele unei asociații culturale. De încheiere voui espune drept model, munca unui dascăl pe teren practic, care într-o scurtă viață, de om, a reușit să schimbe favorabil aspectul unui ținut întreg.

Povestea se începe la 1885, în ținutul Hălmașului, nu mult după ce se deschisese linia ferată, care a atins greu breasla cărașurilor și geambașilor de cai din satele din jurul Hălmașului.

Până când în satele mai dinspre dealuri, exista prin tradiție pomăritul primitiv, pe aici abia se pomenea câte un ciot de măr, unde dăduse să se prăsească de sine.

Se întâmplă, că într-o comună de această descăleacă un dascăl, originar dintr'un sat, unde pomăritul era o îndeletnicire cunoscută. Și cum își aducea partea sa de mere din moștenirea părintească, (câci se și însurase aici) — dă Dumnezeu, că într-o toamnă se strică vre-o două care de mere. Ca să nu rămână de tot păgubit, omul nostru pune merele la bute pentru oțet, iar resturile, cam prin postul Crăciunului, le aruncă în grădină, îngropându-le cu sapa în pământ. Vă închipuiți, că în primăvară au răsărit mii de pueți.

Cum pe vremea aceea gazetele tratău mai mult chestii economice și culturale, — ba se dau și rețete pentru caș de gutui și pâne de cartofi —, la sfatul cuprins în rubrica pomăritului și îndemnat și de perspectiva rentabilității, i se naște ideea fericită de a-și întemeia o pepinieră de pomi.

După 4—5 ani, tot răind pueții, și mercu lărgind grădina, se trezi cu vre-o câteva mii de arbuști viguroși și cu ideea tot mai lumurită de a face apostolatul din pomărit. Acum trebuiau altoite și a alergat după mlađite pe unde numai se zvonea că sunt poame de soiuri nobile.

Alți 4—5 ani și întâia serie de altoi fu gata, bune pentru sădit în liber și — și-a întins astfel grădinile aproape toată moșia! A vândut pe urmă și sătenilor, cari cu toate privirile chiorăse dela început, se împrietiniră pe încetul cu ideea asta. S'au îndemnat mai apoi și satele vecine să vină toamna și primăvara două altoi, ba li pofteau pe învățător și pe ta casele lor să le altoiască pădureții.

După alți 4—5 ani, pomii începură să rodească, iar azi, după 30 ani, pomăritul constituie în ținutul

Hălmașului principalul izvor de câștig. În locul cuptoreștilor, sălciiilor și a mistrețelor de odinioară, de-o calitate inferioară, și incontestabile până târziu în iarnă, găsim azi soiurile cele mai nobile, de o aromă și un gust rafinat, în at-le-a mers vestea merelor dela Hălmașiu.

S'au introdus poate, din lipsa unei constatare bazate pe experiență anterioară, și soiuri ce se adaptează greu solului și climei, — un îndemn mai mult, ca opera să fie continuată și desăvârșită și pe acest teren.

În anii din urmă, bătrânul dascăl, se ocupa de speciile de meri cu coroană plutoasă. A murit acum un an, și-și doarme somnul fericii ori, străjuit de doi meri cu coroanele plângătoare, plâpânzi încă, — pe care singur, de cu vreme, și-i sădise în cimitir.

Nu întrebați de nume. Apostolii sunt oameni modești și aceia, cari au muncit în tăcerea mntă a satelor, sunt fără nume.

Și-l vor aminti multă vreme, cu pietate, sătenii, cărora le-a fost învățătorul pe care îl așteptăm și dela nouile școle!

Tr. Mager, prof.

NOTE

Propaganda iredentistă pe scenele maghiare din Ardeal

Arad, 20 Nov.

Propaganda iredentistă, destul de susținută în presa maghiară din Ardeal, a început să treacă încetul cu încetul și pe scenele teatrelor maghiare din țara noastră.

Această propagandă a mers uneori atât de departe încât numai toleranța noastră fără pereche — considerată poate de către minoritarii noștri ca slăbiciune — a putut evita scandalul. Ziarele din întreaga țară au publicat zilele trecute o informație despre insultele aruncate de pe scena teatrului din Oradea-Mare neamului nostru de către un actor ungar, care în calitatea de cetățean ungar a venit, cu permisiunea Ministerului Artelor din București, să joace în România.

Ce i-s'ar fi întâmplat într'altă țară unui astfel de actor? Ce i-s'ar fi întâmplat bunăoară în Jugoslavia, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria etc.?

Autoritățile române nu i-au făcut altceva decât l'au expulzat. A fost, desigur, minimul de pedeapsă ce i-se putea da.

Cazurile ca acesta sunt multe, putine ajung însă la cunoștința autorităților, din cauza nepăsării noastre.

Unele mijloace de care se folosesc anumite trupe teatrale maghiare, nu ne pot trezi decât zimbete; altele ne fac să ne gândim la relele servicii pe cari această propagandă le face unguirilor din România.

Mulți, foarte mulți unguiri de treabă, cari ocupă slujbe în Statul român au căzut victime acestei propagande, plătite sau neplătite de Budapesta, propaganda ce-a pornit din gazete spre scenele teatrelor maghiare.

Privim cu toată simpatia mișcarea culturală a maghiarimei din Ardeal și credem că e chiar în interesul acestei mișcări culturale încetarea propagandei subversive pe unele scene maghiare.

Suntem de părerea că o astfel de propagandă numai rău le poate pricinui unguirilor din România.

În jurul călătoriei d-lui Beneș la Viena

PRAGA, 18. — D. Beneș, ministrul de externe, va pleca la Viena Duminică, 23 c. Călătoria d-lui Beneș la Viena a provocat diverse comentarii în presă. S'a vorbit chiar de o nouă orientare a politicii externe a Cehoslovaciei, ba chiar de o politică nouă în Europa centrală. Alții consideră vizita d-lui Beneș, în Capitala Austriei, ca o simplă vizită de curtoazie, fără niciun scop politic deosebit.

„Gazette de Prague” spune că vizita proiectată nu va fi începutul unei politici noi în Europa centrală, dar consacra politica urmată până azi de Austria și Cehoslovacia. Ea va contribui la stângerea și mai mult a relațiilor prietenești dintre ambele state, care au interese comune în Europa centrală.

Din cercul tinerimii.

„Crișana”

Cluj, 19 Nov.

Acum cinci ani, când furtuna, care a răscolot omenirea până în cele mai fine țesături, se liniște, când epavele „sumberului dezastru” pluteau spre mal în legănarea mai domolă a valurilor, pentru a se regăsi în Clujul vechiu, care a fost martorul atâtor evenimente istorice, un mănunchiu de tineri porniți de pe vâle Crișurilor să învețe carte la Universitate românească pun temelii unei societăți național-culturale și o numesc „Crișana”.

În învălmășeala asurzitoare a orașului cu figurile-i proteice, în năvala aventurierilor fără de nici un scrupul, în goana după căpătuială, care în epoca postbelică a devenit un flagel al vieții noastre, acești tineri aduceau în suflatele lor tot focul idealismului, toată curățenia și sinceritatea simțirii lor românești. Porniți din ținutul care era mai expus tendințelor de desnaționalizare ale asupritorului secular, ei mai aduceau în această cetate a magnaților o putere de muncă și o voință dâră; veneau înarmați cu o cură și-o platoșă, care a rezistat tuturor săgeților veninoase și strădaniilor murdare ale unor certaji cu neamul și conștiința.

Vechea „temniță intelectuală” se transformase într-o cetate a culturii române, — cetate, — din care aveau să iasă tinerii oțeliți și înarmați pentru lupta de mâine. Metropola magnaților se transforma, grație accesului și afluenței puternice de oameni intelectuali români, într-o necropolă a lor. Cele câteva mii de studenți, școlile secundare atunci înflorite, funcționarii, armata, toate aceste elemente au contribuit la romanizarea orașului.

Dar cei încurând soșiți la Universitate ca și cei bătrâni cari se îndreptau spre ie-

șire, pe lângă preocupările lor științifice mai aveau și alte gânduri. Din când în când se mai gândeau la satele cari li-au alintat copilăria, la acei pe cari i-au lăsat acasă încredințați de sosirea unor vremuri mai bune și cari se istoveau în înfruntarea unor greutăți inavincibile.

În convorbirile lor de seară, ori la o halbă de bere ei căutau să pătrundă realitățile sociale, să găsească acel microb care a infectat toată viața noastră socială și să contribuie în măsura puterii lor la sanarea situațiilor critice. Și cum acel microb își găsisese un teren foarte fertil la sate, gândurile lor se îndreptară într'acolo. Analfabetismul cu toate consecințele-i păcătoase, starea rea materială, înapoierea în cultură, slăbirea credinții și moralitatea viciată, erau niște probleme cari așteptau o cât mai grabnică soluționare.

Fiind convingși, că toate relele pot fi stărpite prin adâncirea culturii în masele populare și deci ridicarea lui pe o treaptă mai înaltă, ei au înființat o societate cu caracter pronunțat național-cultural, pentruca atunci, când fiind liberi de îndeletnicirile lor științifice, să cerceteze și să cutreere ținutul, al cărui fii sunt; să aranjeze sezători culturale, înființând o mică bibliotecă, ca astfel să desvolte în popor dorul de carte și setea de cunoștințe folositoare.

Acum se împlinesc cinci ani dela înființarea Soc. „Crișana”, care prin activitatea ei de până acum a dat dovadă de o perfectă înțelegere a rostului ei în împrejurările actuale. Cele vre-o 30 de biblioteci înființate, conferințele populare, concertele aranjate în centrele regionale, precum și concursul dat solicitanților, întăresc afirmația de mai sus.

FOILETON

Cunoștințe folositoare Electricitatea norilor

În general, aerul atmosferei, fiind încărcat cu electricitate pozitivă, se înțelege că și norii, vor fi și ei încărcăți la fel.

Sunt însă cazuri când norii sunt încărcăți și cu electricitate negativă, căpătând în multe și variate moduri, prin ionii, cari se ridică în continuu în atmosferă.

Se poate întâmpla, foarte rar de altminteră și pentru foarte scurt timp, ca unui nor să nu aibă deloc electricitate.

Noul fiind conpus din vapori de apă, e un corp bun conductor; dacă ia naștere pe timp liniștit, electricitatea atmosferei îl va influența și va descompune fluidul neutru în două părți: negativ la partea superioară, ca atras de stratul superior de atmosferă și respins de electricitatea negativă a pământului — și pozitiv la partea inferioară, care va fi atras de pământ și respinsă de electricitatea pozitivă a atmosferei. Se înțelege ușor, că un mic vânt va separa cu ușurință noul, urmând respectiv încărcări electrice. Ceva mai mult, chiar și fără vânt, când atmosfera și pământul sunt mai încărcăți, noul se poate separa, numai prin atracția exercitată de cele două arma-

turi. Astfel că și într'un caz și în altul vom putea căpăta doi nori, încărcăți fiecare cu câte un singur fel de electricitate.

Când acești doi nori se depărtează unul de altul schimbând altitudinea, diferența lor de potențial se schimbă și ea, putând deveni uneori considerabilă dacă de ex. noul superior coboară, iar cel inferior se ridică, după cum ușor se poate deduce.

O bună parte a încărcării norilor cu electricitate negativă, este datorită și contactului ce se produce ușorii între diferiți nori și părțile esite în relief ale pământului, cum de ex. vârfurile de munte, arbori înalți, etc., cari, dupăcum știm, sunt încărcăți cu electricitate negativă urmând conductibilității lor și având, pe vreme de furtună și din cauza trecerii prin apropiere a norilor cari influențează, o acumulare de electricitate ce posedă o tensiune foarte mare. Noul, față de starea electrică a pământului e ca bobita de soc, față de bato nu de rășună. Urmează că norii vor fi atrași, sau prinși, potrivit încărcării lor. Încărcarea cea mai mare a pământului,

fiind la vârfuri, vârfurile vor atrage noul. Deaceia s'au văzut nori călătorind din fundul văilor, unde, cum zice poporul, s'au adaptat cu apă, către vârful muntelui. Unde rămân un timp oarecare pe loc, își descarcă povara electrică și apoi pornesc din nou la vale. Fenomenul e din cele mai importante, și nu poate să fie trecut cu vederea.

Mă aflam la izvoarele Jului, sub muntele Oslea, unde admiram între altele, cum un nou urca gloșt panta muntelui. Admirarea nu a ținut mai mult de o șfert de oră și — ca din pământ — m'am văzut deodată inconjurat din toate părțile de întuneric, dar un întuneric atât de mare încât nu puteam zări nici măcar la un pas în jurul meu. Vedeam cum se rostogoleau coloane întregi de nori, cari, frământându-se și încolăcindu-se în toate felurile, se desprindeau din masa totală, se îndoaiau ca niște draperii uriașe, se apropiau de pământ, și apoi se depărtau unindu-se cu altele.

La început noul era liniștit și cernea o ploaie cu stropi mari și puternici, încât, cu toate că-i vedeam prea bine, cum se formau deasupra capului m'u, totuși îmi părea la lovire mai grei decât boabele de grădina; iar sutele de descărcări electrice, puțin șgomoțoase și des repetate, nu mai conțineau; le vedeam făniud în toate părțile ca niște izvoare de foc, care aruncă stropi aprinși de cine știe ce putere miraculoasă...

Mica publicitate

Se caută de urgență un bun funcționar sau funcționară să știe și limba maghiară și cu cunoștințe la mașina de scris. — Adresați: Inspectoratul Tehnic al Cazanelor, Bulev. Carol I. Nr. 48, la Casa Cercului Arad. (293)

Articole de modă bărbătească mai ieftin le puteți procura în prăvălia lui Dimitrie Manea Arad, Strada Mețianu. — Magazia permanentă de pălării, albituri și cravate bărbătești. (287)

„BUNĂ GOSPODINA“ de 22 ani inv. diplomată. Vă rog să-mi scriați adresa mai de aproape ca să Vă pot scria. Oferta D-Voastră îmi corăspunde cerințelor mele. (240)

DOMN TÂNĂR, bucureștean, 36 ani, prezentabil, cult, frumoase cunoștințe medicină, avocatură, agricultură, energie, spirit întreprinzător, blând, ordonat fără vicii, harnic nepretențios, corect, având distinsă calitățile, sufletești, dorește cunoștința eventual căsătoriei unei Doamne, Domnișoare, Văduvă, indiferent vârsta sau naționalitatea, având 100 hectare pământ sau industrie sau situațiune bună pentru moșie, dorind mult stabilirea mea acolo prefer din Transilvania sau Banat, admit chiar persoane cu orice defecte corporale dar numai suflete blânde, îngăduitoare. Oferte serioase adresați sub Iulian Giuvelea Iordanescu, poste restante București, poșta centrală. (294)

MINISTERUL JUSTITIEI Comisiunea de Naturalizări.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte, Subsemnatul, Iosif Klein, comerciant, domiciliat în Arad, Strada Bucur No. 6, am onoare a-Vă ruga să bine voiti a-mi accorda cetățenia română prin naturalizare. În acest scop anexez actele cerute din regulamentul legii privitor la dobândirea naționalității române și anume: Actul de naștere, declarațiunea de renunțare la supusele străine, certificate de moralitate ale primăriei, parchetului tribunalului și judecătoriei pe ocol Arad. (298) Reamintindu-mi cererea, rămân al D-V. cu toată stima (ss) IOSIF KLEIN.

Aviz! Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am preluat prăvălia dela Dnul Petru Avramuț frizer, Arad, Palatul Fischer Eliza in curte. — Serviciu de primul rang. — Prețuri reduse: Ras Lei 10.—, Tuns Lei 20. — La abonamente 20% reducere. — (272) Rog binevoitorul sprijin

Ioan Krausz, frizer Palatul Eliza Fischer in curte.

MINISTERUL JUSTITIEI Comisiunea de naturalizări.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte, Subsemnatul, Adolf Wilhelm Fabian, domiciliat în Arad, Str. Mețianu No. 16, am onoare a Vă ruga să binevoiti a admite naturalizarea mea de cetățean român, cu dispensă de stagiu. În acest scop am onoare a înainta actele cerute de art. 8 din regulamentul legii privitor la dobândirea naționalității române, iar în ce privește scutirea de stagiu anexez certificatul primăriei Arad, din care se constată că m'am căsătorit cu Iosefina Fabian nasc. Kohn și care conform certificatului de sub 15.— este trecută în listele pregătitoare pentru constatarea naționalității române. — Cu deosebită stimă: (ss) ADOLF WILHELM FABIAN. (297)

MINISTERUL JUSTITIEI Comisiunea de Naturalizări.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte, Subsemnatul Alexandru Flesch, domiciliat în Arad, Str. Unirei No. 4/5 cu onoare Vă rog, prin avocatul meu legitimat în procura de sub A) să binevoiti a-mi accorda cetățenia română, prin naturalizare, pe baza documentelor alăturate sub 1/6, din cari rezultă, că întrunesc condițiunile prevăzute de art. 7 din lege. Primiți, Vă rog, Domnule Președinte expresia supusei mele stime. (296) (ss) ALEXANDRU FLESCHE.

Și dacă mai adăugim și felul cum activitatea societății este primită de public, scrierile de mulțumire ale preoților și învățătorilor pentru darul făcut prin înființarea unei biblioteci sătești, atunci cu siguranță că se poate întrezări succesul.

Și acum să-mi dați voie să deschid o paranteză. Societatea „Crișana“ și-a dat concursul la serbările aranjate de „Astra“ cu ocazia adunării generale din Arad. Participarea societății la aceste serbări nu este numai împlinirea unui angajament. Ea are un înțeles mai adânc. De obicei fiecare scrutaător al realităților sociale existente începe cu considerații asupra crizei morale postbelice, asupra crizei de autoritate și a anarhiei sociale care se cubărește încetul cu încetul și către sfârșit face aluzii foarte fine la tineretul de azi, stabilindu-i un rol oarecare. Dela o vreme încoace articolele de felul acesta sunt interminabile. Dar până astăzi nu s'a găsit nici un om cu o autoritate morală recunoscută să coboare în rândurile tinerilor, să canalizeze într'un mod inteligent tot debitul lor de putere tinerească, un om care să asculte bătaia svăcnită a inimilor lor, să-i întorcă dela pierzări (nu e cazul nostru), să-i învețe a-și aduna puterile spre a sta ca o înfruntare în contra tuturor tendințelor subversive și spre a întări prin atitudinea lor credința în faptele de mâine... Nu s'a găsit vre-un om cu prestigiu ridicat, care să prindă pulsul acestui tineret „și să nu se întrebe cu mirare cum mai poți crede într-o primenire a vieții ci să se fi aplicat cu blândețe asupra acestor suflete dornice de a găsi drumul cel drept.

A trebuit ca tocmai „Astra“, vechea academie transilvăneană, să facă acest gest înțelegător. Prin faptul că soc. „Crișana“ a fost invitată să-și dea concursul la serbările din Arad, ea a avut prilejul fericit de a primi sfaturile unei bătrâne asociații, cu adânci rădăcini în istoria culturii române.

Filosoful nostru V. Conta spune într'un loc că, în viața, unui popor tinerii poartă flamura idealismului, bărbății sunt luptători, ei duc lupta vieții, și bătrânii posedă toată logajia experiențelor. La Arad membrii soc. „Crișana“ au ascultat glasul unor bătrâni, cari cu tot respectul realităților, cu o înțeleaptă sfială în fața greutăților de a împlini o idee, le-au arătat drumul ce le stă înainte, ascuns în negurile viitorului.

Aici închid paranteza. Ei au înțeles, că trebuie să stea în contact cât mai strâns cu realitatea pe care trebuie s'o analizeze cu ajutorul raționamentului și-e mai bine dacă în problemele pe cari încearcă să-le realizeze se mulțumesc cu finte mai apropiate, căci și în mic se pot realiza lucruri mari.

Și societatea „Crișana“ a apucat pe drumul cel bun și va continua a înainta pe acest drum pentru că Românii au început a simți poziția lor și mătrea la care pot ajunge, de se vor grăbi a pași cu inimă către lumină. . .

„Rămâne la junime a se prepara cu inimă pentru misiunea la care este chemată și a nu uita că această misiune a ei este numai morală și intelectuală; că ea trebuie să caute a deștepta, a întări, a reinălța marea suflet al României, vârsând într'ânsul lumina, care-l va face a cunoaște legea datorinței, legea dreptății și iubirea, această aripă a inimii, care le aproprie una către alta, le înfrățeste și le înalță împreună către Dumnezeu.“

Ulpiu Popa Cherechean.

*) Din darea de seamă asupra lucrărilor Comitetului Soc. stud. român din Paris. Anul 1848-49).

Consiliul de miniștri

Diferite hotărâri Membrii guvernului s'au întrunit sub președinția d-lui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului, D. Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor, a arătat modul cum este constituit bugetul pe anul 1925.

Bugetul cuprinde: la venituri: 31.750.000.000 lei, la cheltuieli 28.548.000.000 lei. Din excedentul care depășește 3 miliarde se va rezerva:

2 miliarde pentru funcționari, spre a se spori lefurile actuale și 250 milioane lei pentru începerea plășilor rechizițiilor făcute în timpul războiului și a plășii despăgubirilor de război.

Bugetul pe anul viitor se prezintă față de anul în curs sporit cu 4 miliarde și jumătate.

Sporurile cele mai mari au fost reparate: Sporurile cele mai mari au fost reparate:

Vieța artistică la Arad Expoziția de pictură Carol Kiss

Arad, 20 Noiembrie

Astăzi se închide expoziția de pictură a dlui Carol Kiss unul din cei mai desavârșiți pictori artiști din cuprinsul Ardealului. Acest pictor — destul de matur — a studiat numai și numai Natura, stabilindu-se — definitiv — la peisajii. Carol Kiss nu depășește peste limita în care, cr-de d-sa, că nu ar fi capabil de transpunere pe pânză și se mulțumește să scoată din salbatică Natura, atmosferile ei din toate anotimpurile și sub toate luminile.

În fața pânzelor lui Kiss nu numai privești, ci te simți honorând — cu artistul — pe margini de păraie, sau la umbra vre-unei căpțe de fân.

Cum se vor libera biletele de liberă petrecere

Siguranța generală a statului a dat o circulară prin care se iau o serie de măsuri pentru un mai eficace control al străinilor dela noi. S'a hotărât ca biletele de liberă petrecere să nu mai fie eliberate decât numai pe durata vizei consulare din pașaport. Prelungirile se vor accorda numai de inspectoratele de siguranță.

Pentru muncitori, prelungirea de sedere în țară se va accorda numai în urma avizului inspectoratului muncii.

Nici o prelungire nu poate fi acordată pe mai mult de 6 luni. Mai pot fi acordate 6 luni, dacă persistă motivele invocate la prima cerere.

Refugiații politici, nu vor intra în prevederile dispozițiilor de mai sus și asupra situației lor se va hotărî conform dispozițiilor în vigoare.

Străinii cari au cerut încetățenirea și li s'au respins cererile pentru lipsă de stagiu sau pentru vișii de procedură, vor primi autorizații de a rămâne în țară. Biletele de liberă petrecere se vor elibera însă numai pe baza autorizației ministerului și numai pe durata acestei autorizații. Aceste măsuri se vor aplica și străinilor cari făcând cereri de opțiune, nu mai au pașapoarte.

Mașini de cusut in rate, mare asortiment de becuri, precum și totfelul de articole electrice cu prețurile cele mai convenabile se pot procura la SCHWARTZ mechanic, Arad, Strada Brancovicu (Lázár Vilmos-u.) Nr. 5.

Bani și oboseală cruțați Dacă vă adresați cu toată încrederea și în orice chestiune ce ați avea la Ministere sau la alte autorități din București, la: Biroul de Consultațiuni și Informațiuni „VERA“ Telefon 73-23. Telefon 73-23. BUCUREȘTI, Str. Sărindar Nr. 6 Cererile se rezolvă prompt!

PROGRAMUL BĂILOR „SIMAY“ Băile cu aburi deschise: Pentru dame; Marțea ziua în- Pentru oamni; în fiecare zi înainte de masă afără Marți, dar Sâmbătă și după masă. Băi de puțină: sunt deschise în fiecare dimineața până seara. Institut de hidroterapie: Acid carbonic de Buzias, băi de puțină cioasă (sulfur) și băi sărate. Pentru bărbai: Dimineața dela ora 6 și jumătate până la ora 1 p. m. — Pentru dame: dela ora 2-5 p. m. Friseur, coafor de dame, manicură, buffett, pigluire de vestminte.

Nu cred să fi trecut nici o jumătate de oră, pânăce limbile de foc au început să se rarească și în cele din urmă să dispară cu totul. La un moment dat, când eram mai îngrozit, în mod brus, într'o spărtură de nouă apare soarele în toată măreția lui. Orizontul și întregul munte, cât vedeam cu ochii, era scaldat într'un seain orbitor, care contrasta ciudat cu situația mea.

Nourul tot în masă compactă cum so-ise s'a depărtat de mine, clătindu-se pe povârnișul muntelui, asemenea unui balon enorm, care nu putea să-și ia sborul. Ce se întâmplase? Nourul care urcase panta muntelui era încărcat cu electricitate pozitivă și era atras de vârful muntelui, care era încărcat negativ. Au urmat apoi descărcările reciproce după care nourul și-a luat bun rămas dela vârful muntelui.

Starea electrică a unui nour este senzibil constantă în toată masa nourului, iar descărcarea variază cu starea de uscăciune și umiditate a atmosferei. Pe timp uscat descărcările dau naștere la scântei electrice cu lungime de zeci, sute sau chiar mii de metri, însoțite de sgomotul caracteristic.

Când aerul este umed, se poate întâmpla găsim nourii, cari să se descarce fără a mai manifesta cel mai mic fenomen vizibil. Lucrul acesta se întâmplă mai ales când aerul este încărcat cu mulți vapori de apă, iar

nourii sunt purtați de vânturi. Așa se explică de ce după ce a plouat două-trei ore tunetele și fulgerile contenesc și precipitățile atmosferice se reduc. Din contră, când aerul este uscat, după zile de secetă, sau de căldură mare, posedă o rezistență dielectrică foarte mare, și deci descărcările dintre nourii se fac cu multă greutate și numai atunci când diferența de potențial dintre doi nourii vecini, ajunge mare.

Când descărcarea se produce între doi nourii, sgomotul care-l auzim, se numește tunet; iar când se face între un nour și pământ, ia numele de trăsnet. Distanța la care trebuie să se găsească doi nourii încărcăți cu electricitate de nune contrarii, pentru ca scântea electrică — fulgerul — să se poată produce, depinde, pe lângă diferența de tensiune electrică dintre nourii și de înălțimea la care se găsec; aerul fiind mai rar în stratele superioare, descărcarea se face mult mai ușor.

Distanța aceasta poartă numele de distanța explosibilă și ne dă posibilitatea să calculăm, încărcarea electrică a nourilor. Diferența de potențial a nourilor, este de ordinul milioanei și sutelor de milioane de volți.

O baterie enormă de acumulatori electrii! C. Gh. Bradeșianu.

In același mod se va procedea de străinii ce se află de mai mult și cari au cerut cetățenia în baza telor de pace.

S'a stabilit ca artiștilor străini să se dea bilete de liberă petrecere autorizarea ministerului de culte.

Armata Ungariei și Conf. Soc. Națiunilor

Ministrul honvezilor dă explicații

Budapesta, 18. — În sedința Adunării Naționale, contele Csaky, ministrul de război, răspunzând la o interpelare a dlui Zsibinski, în privința controlului exercitat în Ungaria de Societățile Naționale, a declarat că Ungaria a executat de pace și a dezarmat. Afirmația a fost, fostul ministru cehoslovac al af. Naționale, că Ungaria ar dispune de pace de 150.000 de oameni și mobiliza, în caz de război, până la milioane de oameni, adică 40 la sută populația sa, nu corespunde adevărului — a declarat ministrul honvezilor, Csaky.

După declarația contelui Csaky, ministrul dispune numai de 35.000 de oameni ardupel, conform clauzelor tratatului de la Trianon.

I. N. R. I.

Te-ai zămislit din zbcium și gene. Frătin cu mieii'n leagănul plâpând Și de-ai-a-l fost, pesemne, — atât de Și-atât de 'ndurător, Nazarinene!

În fumul de tămăie ești un gând Și'n avon de clopot te înalți alene, Plutind prin largi văzduhuri pământene. În fiecare om învii pe rând.

Coboară, Crist, în darulca în fire. Blagoslovind, coboară duhul sfânt Pe fruntea celor, care se frământ.

Când, muritori, din ei dau nenumerate Tu-ți și învătătoare artist, Calvarul Tău — calvarul lor — O, G. Arad, 1924.

COROLAN IANCU ȘICLOV

Copilul primăriei...

Curtici, 20 Noembrie.

Antisemitism, Fascism, Politică cu titlurile fără de care un ziar, nu apar azi...

Intregi, cetate nerăbdător între o cafea, de mari și mici, tind ca mulțime de cetitori să fie preocupate de acest soi de întâmplări, cari se pescuiesc în ască tulburare, sau în bun caz; intristează pe cei cari deși totuși pierd zi cu zi, cercetându-se înțemeierii depline și nezdruțici...

În toate acestea, mai sunt multe și în lucruri cari, cu puțină bunăvoință, din celore simt românește ar putea să se îndrepte multe...

Înțelegând deosebi lipsa de învățământ de jos, cari din pricina scumpe nu-i poate face față.

Un bănuț, poți clădi o casă, — un bănuț și ferice — cu bani poți să dai la școli, ca după câțiva ani să poți aduce față-nu-șău.

În cuprinde jalea când auzim că în stânga: „Nu pot, cărțile scumpe, hainele, în tot viața la fel...”

Ci, totuși ne cuprinde jalea când vedem că atâți venetici deveniți peste noapte burduf de bani își trimit copiii la învățătură, iar „ai noștri”, copiii plaiurilor aceste, nu cu voia lor rămân să se bage doar slugi la cei de sus.

Necunoscătorul acestor adevărate stări de lucruri, poate din umeri mulțumindu-se cu un singur răspuns: „...Proști... nu le place cartea... neam lipsit de învățatură...”

Și atunci, noi, cei săraci trebuie să dăm dovadă că locul copiilor noștri, ai căror tați au îngrășat brazda câmpurilor acestei țări, trebuie să fie loc de frunte în școli, laboratoare, universități, etc. Și gândul m'a dus la... primăriile zecilor de mii de sate... Ce minune ar fi oare dacă fiecare primărie ar avea din copiii satului pe cel mai bun, pe cel mai harnic în învățătură și tot pe cel mai lipsit și înfiindu-l ca oricare alt bogătan cu titlul din funtea acestor rânduri, l-ar ține pe spinarea ei în școli?

E o singură întrebare pe care o fac acum, când iarna trimite vântul să se joace cu copilașii învețești și nemăncați și cari doresc să meargă la școală decât să păzească vitele și e un singur gând, care dacă s'ar înfăptui ne-ar lămurii pe deplin pricina că la o numărătoare, la o școală din Iași s'au găsit 18 proc. români și 82 proc. străini...

Cesar Cruteanu.

Activitatea „Crucei Roșii” în război

La război Crucea Roșie a adus următoarele servicii:

1. A adăpostat în spitalele sale peste 15.000 de răniți și bolnavi, reprezentând circa 4.900.000 de zile de ospitalizare.
2. A distribuit în cantinele sale de gări un număr considerabil de porții, de diferite alimente și băuturi.
3. În cantinele din București a distribuit refugiaților din Oltenia, Muntenia și Dobrogea cum și populației sărace din București 8.000.000 prânzuri în afară de pâine.
4. A dat ajutor în teritoriul ocupat la 65.400 prizonieri cu bani, hrană și îmbrăcăminte.
5. A adăpostit în București 3 mii refugiați.
6. A transmis prin administrația sa din București și Iași mai mult de 350.000 de scrisori și informațiuni pentru prizonieri și civili alcătuit în total aproximativ 488.000 fișe; de asemenea a transmis și 58.000 colete pentru prizonierii români internați în lagărele inamice.
7. A creat comitete de ajutor ale Crucei Roșii în diferite orașe din occidenții prin mijlocul cărora a dat ajutor prizonierilor din lagărele inamice.
8. A mijlocit un schimb de corespondență între teritoriul liber și cel ocupat.
9. A organizat în teritoriul ocupat de civili instituțiuni, ajutorul invalizilor de război și orfanilor de război.

În total Crucea Roșie a cheltuit în timpul războiului pentru întreținerea spitalelor sale o sumă aproximativ de 20.000.000 lei.

Viscolul și circulația trenurilor

În cursul ultimelor 24 ore o zăpadă abundentă, însoțită de un viscol groznic, a căzut în toată țara și după câte se știe în întreaga Europă centrală și răsăriteană.

Pe întreaga rețea C. F. R. viscolul a produs mari dificultăți în circulația trenurilor de călători și de marfă. Numeroase trenuri de călători au fost surprinse în timpul mersului rămând pe linie. Ajutoarele pentru deszăpezirea lor au fost ineficace. Unele garnituri au rămas înghețate, călătorii fiind expuși să moară din cauza gerului.

În Capitală aceeași situație ca și în restul țării. Zăpada, căzută din abundență, a făcut anevoioasă circulația vehiculelor și pietonilor.

Spre deosebire de alte orașe, temperatura s'a menținut scăzută în București, înregistrând 0 grade.

Din această cauză zăpada se topește continuu și în unele locuri, — e vorba numai de calea Victoriei, — s'au putut curăța drumurile, înlesnindu-se în modul acesta, pe cât e posibil, circulația.

Restul străzilor se află sub mormane mari de zăpadă, care nu poate fi ridicată, — se spune, — din cauza lipsei de muncitori și a materialului necesar.

Viscolul urmat de aceiași fulgi deși de zăpadă, s'a înțeles ieri după amiază îngreunând și mai mult situația.

Din județ

Furturi

În noaptea de 18 Noembrie a. c. individ Ludovic Fig din comuna Păușă a furat o capră în valoare de 500 lei de la locuitorul Hof Andraș tot din aceea comuna.

— În ziua de 18 Noembrie a. c. seful secției Radna, jand. Plum Dumitru Nicolae, făcând cercetări în comuna Miniș, în chestia furturilor de viță de vie, — relatează în timpul ziarului nostru — a mai descoperit un furt de 1000 vițe americană în valoare de 1500 lei pe care le furase individul Neamț Nicolae din comuna Miniș dela locuitorul Demșorean Adrian din comuna Miniș.

O explozie la Turda

Turda, 18. — Din neglijența lucrătoarei Aurica Rotaru s'a produs o explozie puternică la fabrica de ciment din localitate.

Întreaga clădire a fost distrusă. Pagubele sunt foarte mari.

Cinematograful Lux

Către Onor. Publicul Aradan. Se aduce la cunoștință generală, că în curând va începe a funcționa în localul Teatrului Orășenesc **Cinematograful Lux**, imputernicită de aceasta de autoritățile superioare în vederea scopului intelectual și cultural, care constituie fundamentul noii întreprinderi.

Destinat a proiecta în mod **absolut exclusiv** numai filme de o valoare artistică și culturală dovedită, care să fie în înălțimea reputațiunii de oraș eminentă intelectual, de care se bucură Aradul. **Direcțiunea Cinematografului Orășenesc „Lux”** nu va exista să facă nici un fel de sacrificii în alcătuirea programelor sale.

Comitetul de conducere speră că reprezentanții ce va organiza în Teatrul Orășenesc, vor constitui o constituțiune reală și efectivă la înfăptuirea scopului intelectual, ce se urmărește în acest sanctuar al culturii și are credința fermă, că publicul cel mai select de Aradului se va grăbi să admițe și se aprecieze capu d'operele ce se vor reprezenta.

Fără a stănjeni întru nimic reprezentanțiile teatrale. Direcțiunea va înștiința la timp, pe lângă conținutul programelor, zilele și orele în cari vor avea loc reprezentațiunile cinematografice. (292)

Direcțiunea cinematografului „LUX”

Atac rusesc la frontiera polonă

BERLIN, 18. — Din Kovno vine știrea că în regiunea Vilna, bandele rusești au atacat o întregă patruleă din corpul grănicerilor poloni, târând-o peste frontieră.

Iudit Bocor și Gheorghe Kosa

Marți în 25 i. c. își vor ține concertul cu un program bogat. Se vor executa bucăți de cei mai renumiți compozitori precum sunt: Saint-Saens, Haydn, Schubert, Grazioli, Glazunov, Davrdoff, Lalo și Tartini. Prețul de intrare dela lei 30—120 se pot cumpăra dela Olah (Palatul Minoraților).

Redacțiunea de azi „Intrarea în ziua sâmbătă de azi”

Numărul viitor al ziarului va apărea Duminică dimineața.

Numiri de magistrați

Constantin C. Simionescu, prim-președinte la secțiunea I-a a tribunalului Chișinău, a fost permutat în aceeași calitate la Tribunalul Arad, în locul rămas vacant prin retragerea din oficiu a d-lui Silviu Ștefan.

Carol Fikker, procuror la tribunalul Chișinău, a numește judecător la același tribunal în locul rămas vacant prin trecerea în pension a d-lui Besideru Nagy.

INFORMAȚIUNI

Vin corbii...

Arad, 20 Nov.

La venirea pasărilor îndoliate cari pe cerul sur și pe albul zăpezii scurte iluziilor spulberate și ale grijiilor deosebite ale iernii, se abat asupra sârașelor orașe și dela sate un alt soi de zăpezii cu inimă neagră: aceștia sunt corbii populației nevoiașe.

Proprietarii lor dispar ca prin farmec inspectorii, para-inspectorii și sub-inspectorii plătiți de stat ca să controleze orice abuzuri cari s'ar face în interesul oamenilor cari își trăiesc zilele de zi cu zi.

În județul nostru nu se găsește, de câteva zile, nici un strop de vin. Și asta se întâmplă în sezonul când se găsește și când este absolută nevoie de vin pe care țara noastră îl are mai puțin decât orice altă țară din Europa.

Dacă vom spune că nu se găsește vin, dar că se vinde în mod clandestin celor cari au neapărată nevoie, nu este decât o practică oarecândă speculă pe spinarea publicului.

Și se întâmplă cu țigăretele. Pe moștele se schimbă prețurile, de câteva zile, și se dispărut dela debite, fumătorii fiind nevoiți să-și procure cu orice preț, țigărele, otrava monopolizată de speculă.

Într-o veni vorba de speculă, credem că comeri, care se face în dauna publicului în această calificare. Ni se aduce în minte un caz de acest fel.

Un comerciant a exportat, acum câteva zile, mai mult nici mai puțin decât trei tone de iepuri numai din județul Aradului. Se face aceasta? Carnea de iepuri în județul nostru, dat fiind mulțimea de vânători, un aliment ieftin pentru populația săracă. Cum se face acest export care distruge vânatul, și este aliment și trimite peste granițe cari au diferite întrebuințări în industria blănurilor, a pălărilor și a altor lucruri.

Vânătoare princiară

În zilele de 12, 13, 14, 15, 16, 17, și 18 Noembrie s'a făcut în Delta Dunării o excursiune s'a vânătoare la care au participat A. S. R. Prințepile Carol, Principele de Hohenzoln, George al Greciei, dl Mocsony, maestrul vânătorilor regale, d. Oromule, guvernatorul Băncii Naționale și d. Săulescu, directorul general al vânătoriei, din ministerul domeniilor. S'a vânat în renumita regiune Stari-Stambul și în pădurea „Letea”. Apoi au fost vizitate instalațiile pescărești din Vâlcoi.

Vizita d-lui Albert Thomas

Cu prilejul vizitei pe care o va face la noi d. Albert Thomas, directorul biroului internațional al muncii dela Liga Națiunilor, în ziua de 25 Noembrie, va vizita ministerul muncii și cooperăției. O vizită specială va face distinsul nostru oaspete la Casa centrală a cooperăției.

În timpul șederii sale în țară, d. Albert Thomas se va interesa de condițiunile muncii dela noi, atât în industria particulară, cât și la întreprinderile cooperatiste.

În acest scop, reprezentantul Ligei Națiunilor va vizita mai multe localități din Vechiul Regat, Ardeal, Banat, etc. D. Albert Thomas va rămâne în țara o săptămână.

Noile prețuri ale produselor R. M. S.

Cu începerea de azi toate produsele regiilor s'au scumpit în proporție cari variază dela 25—100 la sută.

Astfel figurile „Specialități” dela 1 leu la 1 leu și 50, Regale R. M. S. dela 0,80 la 1,21, Intime R. M. S. dela 0,70 la 1, Ferdinand dela 2 la 4 lei, Maria dela 2 la 4, Mihai Viteazul dela 1,75 la 3 lei, Pelisor 1,75 la 3 lei, Intim-Club auit dela 1,75 la 3 lei, Jockey-Club dela 1,50 la 3 lei, Regale dela 0,50 la 0,80, Intime dela 0,50 la 0,70, Principesa și Gingașe dela 0,50 la 0,70, figurile de „Dama” dela 0,40 la 0,70 și funcționarele dela 0,25 la 0,30.

Tutunurile de Macedonia dela 1200 lei kgr. la 2000 lei.

Tutunul Regal dela 600 lei la 1000, Lux dela 400 la 600 lei, cal. I. dela 250 la 400, cal. II dela 150 la 200 și cal. III dela 75 la 100 lei.

Chibriturile și picurile de chibrituri s'au scumpit dela 1 leu la 1,50 lei cutia.

Hârta de foită job dela 9 la 15 lei, lux dela 3 la 4 lei, cal. I dela 1,50 la 2,50 și cal. II dela 1 la 2 lei.

Cărțile de joc pentru cluburi dela 142 lei perechea la 182, cărțile pentru debit cal. I dela 92 la 152 lei perechea, cal. II dela 56 la 86 lei.

Dela Cercul de recrutare Arad

In atențiunea ofițerilor din fosta armată austro-ungară

Se aduce la cunoștință, tuturor ofițerilor de rezervă din fosta armată austro-ungară, cari n'au înaintat acte pentru primirea în armata română iar acei care le-au înaintat și n'au fost până în prezent primiți în armata română, de a se prezenta de urgență de modul cum trebuie și să se clarifice situația militară.

Ultimul termen este până la 20 Februarie 1925.

Acei cari nu și vor clarifica situația vor fi urmăriți după aceasta dată ca simple grade inferioare.

Comand. Cerc. Recr. Col. I. Georgescu.

Livretele de serviciu militar

Se aduce la cunoștință generală că acei locuitori care n'au livrete de serviciu militar, le vor cere direct dela unitățile (corpurile) unde au făcut serviciul sau unde sunt înscrși. Milițienii ctg. 1900—1905, vor cere livrete dela Cercul de Recrutare Arad.

Acei care nu știu la ce corp de trupă sunt înscrși, se vor prezenta la șefii de Garnizoane, sau la reședința Cercului de Recrutare, pentru a li se pună în vedere corpurile unde sunt înscrși.

Comand. Cerc. de Recr. Colonel I. Georgescu.

„Mai presus de toate iubirea”

„Mai presus de toate iubirea” este titlul filmului, care se rulează azi Vineri în cinema Urania. Subiectul acestei piese e luat din revoluția franceză. Aceasta dramă internațională ne istorisește tragica iubire alor doi tineri, cari în fine cad victimă iubirii lor adânci.

Reprezentările se încep la orele 4 și jumătate 6, 7 și jumătate și la 9 seara. — Vine Max Linder.

Parlamentul

Camera

Sedința dela 20 Noembrie

Prezidează d. M. G. Orleanu; prezenți pe banca ministerială d-nii: N. D. Chirculescu și G. Cișăianu.

Comunicări

D. BETIANU aduce la cunoștință d-lui ministru de interne unele neregulii săvârșite de comisia interimară din orașul Hotin, cerând și o anchetă administrativă.

D. D. IUCA propune ședință de noapte și pentru discuția la mesaj, spre a se da puțină adunării să treacă la activitatea propriu zis legislativă.

D. M. ORLEANU răspunde că se va pune la vot propunerea pentru ședințele de Luni înainte.

D. DRAHICI-Tulcea cere grabnica executare a liniei ferate Babadag—Tulcea.

D. C. DIMITRESCU, în chestie personală cu d. Victor Moldovanu, invoacă opinia d-lui Titu Ionescu, șeful organizației, partidului național din Fălțiceni, exprimată într-o scrisoare prin care declară, că d. Demetrescu n'are nici o vină în afacerea pașapoartelor.

D. V. MOLDOVANU, în replică, declară că nu e vorba de onorabilitatea d-lui Demetrescu-Fălțiceni, ci de lămurirea faptelor înregistrate de ziare, acceptându-se anchetă parlamentară. În ce privește scrisoarea d-lui Titu Ionescu, invocată de d. Demetrescu, n'a fost primită de nici unul din membrii partidului național.

Aceiași anchetă trebuie înținsă și față de d-nii Mocanu și Franșovici.

D. M. G. ORLEANU anunță adunarea, că în ședința de Luni va fi depus proiectul de buget și că toate amendamentele trebuie depuse înainte de comisiunea bugetare în termen de 7 zile dela depunere.

D. VINTILA BRATIANU declară că, pentru întâia oară, dela război se depune bugetul cu o lună de zile înainte de punerea lui în aplicare, oferind deputatilor timp suficient pentru examinarea lui și pentru discuția generală.

D. R. MADGEARU și D. R. IOANITESCUL cer să se admită discuție generală la fiecare buget de ministru și cu prilejul acestor discuții să se poată depune și amendamentele.

D. Ioanițescu cere chiar ca discuția generală să nu înceapă până când nu se depun și bugetele departamentale.

Italia și industria lemnului românesc

Revista „Il legno” — care apare la Milano, în No. 17 din luna Septembrie a. c. are un articol de fond asupra pieței italiene, din care extragem următoarele asupra României:

„În România îmbunătățirea transporturilor pe căile ferate, a înlesnit posibilitatea de a se transporta la Galați, importante cantități de mărfuri, care caută a fi imbarcate în apropiatele două luni înainte de închiderea navigațiunii pe Dunăre, lucru ce tinde să influențeze asupra prețurilor. În orice caz exportul din România este în cea mai mare parte într-o singură mână, care domină după cum vrea asupra prețurilor acelei piețe și care se repercutează asupra târgului din Italia meridională.”

În aceeași revistă găsim următorul articol asupra „Lemnului de rezonanță” din România.

„În No. 7 la pag. 487 am spus că actualmente, în afară de vechile centre de producțiune din Austria, Boemia, Ungaria și pădurea Neagră, lemnul de rezonanță se mai găsește și în Savoia și munții Jura din Franța. Iată că acum din București se semnalează că acest lemn, se găsește și încă în abundență în pădurile României.

Deasemeni că și calitatea acestui lemn e recunoscută față de aceea din alte regiuni.

„Principalele regiuni românești unde se găsește lemnul de rezonanță sunt: valea Mureșului, a Bistriței-Broșteni, a Troșului, a Putnel și în special valea Dornei din Bucovina, în Muntenia e mai rar.

„Cea mai bună calitate se găsește la o altitudine de 600 m. deasupra nivelului mării. Cel mai mare procent din acest lemn în pădurile românești e de 8—10 la sută.

„Industria lemnului de rezonanță care a trebuit să stagneze completamente în timpul războiului și care nici acum nu a ajuns încă la o normală intensivitate, a fost înființată în 1890 de o casă germană căreia, câțiva ani mai târziu i-a urmat o altă casă pur germană.

„Ea și-a extins activitatea astfel că va forma una din cele mai înfloritoare și importante industrii. În perioada dinaintea războiului exportul ajunsese între 250—300 vagoane de tăblii pentru cutii de pian și circa 150 pentru clape.

„Industria lemnului de rezonanță poate da aproape următorul randament: dintr'un metru cub de lemn nelucrat se obține între 38—40 la sută lemn pentru clape sau 30—32 la sută tăblii sau 12 la sută cutii de rezonanță.

„Pentru un vagon de lemn de rezonanță care reprezintă materialul pentru 1600 pian, e necesar să se întrebuințeze în medie 160 m. c. de lemn brut.

„Un vagon de tăblii servește în medie la fabricarea a 800 pian.

„Mână de operă o evaluează actualmente la 4000 lei pentru m3 de lemn brut.

„Producțiunea tăbliilor de rezonanță și funduri de pian are pentru o țară care posedă copacii necesari o importanță excepțională, cu cât materia primă ajunge la un grad de industrializare în adevăr superioară.”

Economice.

Propuneri de convențiuni

Prin intermediul legățiunii noastre de la Belgrad s'a făcut propunerea de a se întruni în capitala regatului sârbo-croato-slovenă o conferință care să sîmbă drept scop încheierea unei convențiuni de tranzit pe cale ferată între România, Serbia și Polonia. Aceasta, bineînțeles, în vederea tranzitării mărfurilor polone prin cele două țări.

Propunerea guvernului polon a fost înaintată de d. Emandi, ministrul României la Belgrad, ministrului nostru de interne, care la rândul ei a trimis o în studiu direcțiunii generale a căilor ferate.

Piața cerealelor

Orzul continuă a fi neglijat. Porumbul susținut.

Cerealele au cotat la:
BRĂILA: orz 59000 lei, ovăz 51500 lei, fasole 108000 lei, grâu 89000 lei, porumb 50000 lei vagonul, bordo.

GALAȚI: orz 59000 lei, ovăz 51500 lei, fasole 108000 lei, grâu 89000 lei, porumb nou 51000 lei vagonul, bordo.

TULCEA: orz 59000 lei, grâu 89000 lei, bordo, vagonul.

ISMAL: orz 59000 lei, porumb nou 50000 lei, grâu — lei, ovăz — lei, vagonul, bordo.

CONSTANȚA: orz 59000 lei, ovăz 52000 lei, fasole — lei, porumb nou 50000 lei, grâu 89000 lei vagonul, bordo.

CALARĂȘI: grâu 89000 lei, porumb nou 47500 lei, vagonul, bordo.

GIURGIU: porumb 47500 lei, grâu — lei vagonul, bordo.

OLTENIȚA: porumb 47500 lei vagonul, bordo.

IN BASARABIA: Orz 59000 lei, porumb 50000 lei v.g. bordo.

Dobânda legală în Ungaria

Budapesta. — Ministrul de finanțe va depune în Camera un proiect de lege privind la dobânda legală. Până acum se cereau, în baza unei decizii anterioare, dobânzi de 2 la sută pe lună, ceace e mult față de actuala situație financiară. Aceste dobânzi vor fi reduse la 1 la sută pe lună.

Știri externe

BELGRAD. — Cartelul fabricanților de zahăr a cerut guvernului învoirea de a exporta 5000 vagoane zahăr. În același timp a mai cerut și rducerea taxelor de transport, pentru acest zahăr, cu 43 la sută sub taxele normale.

VIENA. — Se afirmă că importante societăți din Austria superioară s'au cointerisat la întreprinderile poloneze particulare de petrol. Până acum se interesează de mi-

nele din Bronislaw (Boryslaw-Tustanowice) și Lodyna (Chyrow). Industria petroliferă polonă care suferă actualmente de o criză acută de numerar căpătă astfel mijloace noi pentru a-și putea continua activitatea.

PRAGA. — Fabricile de vagoane sunt nevoite, din cauza lipsei de cereri, să-și reducă numărul lucrătorilor. Scăderea activității se datorează, în special, concurenței fabriilor străine. S'a constatat că materialul german de vagoane în țările balcanice e cu 50 la sută mai eficient decât cel cehoslovac.

BELGRAD. — Dură dăte oficiale regiunea păduroasă din Jugoslavia se întinde pe o suprafață de 7 530 000 ha.

Din această suprafață 42 la sută, adică 3.200.000 ha. aparțin statului și 33 la sută sau 2.500.000 ha. aparțin particularilor.

BELGRAD. — Se afirmă că în curând va avea loc o conferință a reprezentanților tuturor burselor jugoslave. La această conferință se va discuta unificarea uzurilor și legislației de bursă.

BUDAPESTA. — La 7 Noembrie, coroana ungară, care nu mai fusese cotată de luni de zile, a fost din nou cotată. Primul curs a fost 100.000 coroane pentru 26 franci francezi.

—00—

Devizele și valuta.

Rador, 20 Noembrie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin:	12350	—	12350
Amsterdam:	2083750	—	2083750
New-York:	51875	—	51875
Londra:	24	—	24
Paris:	2720	—	2720
Milano:	2245	—	2245
Praga:	154750	—	1555
Budapesta:	6950	—	6950
Belgrad:	7520	—	755
București:	275	—	275
Varșovia:	110	—	100
Vienna:	73	—	73

București Inchiderea: Paris 1050, Londra 920, Berlin —, Newyork 200.—, Milano 845, Zurich 37.75, Viena 27.—, Praga 560, Budapesta —

Valute: Napoleon 735 Marca de aur 44, lev. 132, lire turcească 98, font englez 900, franc francez 1040 franc elvețian 37.— lire 845, drachm 320 dinar 260, rotar 197.—, coroana austriacă 26 — coroana maghiară 24 —, dolar 540 Marka polonă 33 —.

SPORT

Cross-ul Național

Duminică 16 Noembrie s'a disputat pe o vreme puțin favorabilă al cincilea cross național pentru titlul de campion român de fond.

Desi, de dimineață, primii folgi de zăpadă căzuseră, în anul acesta, acoperise pământul cu un strat destul de gros, totuși, atât concurenții cât și juriul organizatorilor n'au întârziat să se prezinte la sediul County Clubului, care în nefermuită dragoste pentru sport a pus parcul din fața vilei Minovici, la dispoziția organizatorilor.

26 concurenți de bună clasă formând patru echipe și șase alergători individuali, au răspuns la înălțată chemare de Duminică, punându-și calitățile în slujba sportului.

Păcat că organizatorii au avut nu numai buna inspirație de a reduce atât de simțitor distanța, deoarece trebuie să menționăm că parcursul a măsurat numai 7 km., în loc de doisprezece cum se aranjase înainte de probă. Nu e vorba, poate că ideea d-ilor comisari a fost bună pentru motivul că niciunul din concurenți n'au fost expuși prin scurtarea distanței.

Dintre toate echipele înscrise în marele cross național numai echipa clubului „Sportul-Studentesc” a făcut notă discordantă, strălucind prin absență. E regretabil că tocmii deținătorii invidiatului trofeu, nu s'au prezentat la plecare, dacă nu să-și apere titlul, măcar să caute să dovedească că nu sunt lipsiți de voință și dragoste de sport. E adevărat că de când o boală nemilosă, a scos pe August Rădulescu, crack-ul studenților, din rândul alergătorilor, iar Jean Dumitrescu a preferat Rugby-ul, studenții n'au mai putut prezenta o echipă care să le apere cu demnitate culorile.

Dintre echipele prezente pe teren, C. A. M. P. și Colțea-Brașov; păreau înainte de cursă cei mai calificați spre a-și adjudeca alergarea și cei dintâi chiar au câștigat în stil de mari campioni. Când d spre echipa d-lui căpitan Vintilă Cristescu, nu putem spune decât că s'a prezentat în vâdită inferioritate, față de celelalte echipe.

Figura cea mai frumoasă, la care drept să spunem nu ne așteptam, au făcut o echipierii clubului Stad-u-Român, cari au reușit cu primii trei clasări să înfrunească același număr de puncte ca și roșverzii din Brașov, iar cu primii patru clasări au fost superiori echipei d-lui căpitan Vintilă Cristescu.

Echipa clubului Victoria din București, terminând la locul al patrulea a ocupat plasa prevăzută în urma eșurilor anterioare. Că tânără echipă posedă câteva elemente de mare valoare nici nu mai este de discutat, însă cu sumarul antrenament de care dispun nu vor putea face niciodată mai mult.

Plecarea s'a dat la ora 11 dimineața precis din Parcul Country-Clubului.

Marton și Wild I. au avantajul chiar din plecare și conduc pe rând aproape toată alergarea, urmași foarte strâns de restul concurenților în cap cu Vintilă Cristescu, care puțin surprins de tactica celor dela Pietroșani, părea că așteaptă momentul prielnic spre a-și plasa atacul. În spatele lui Cristescu, Alexandru Velcovici cei doi Wild și Al. Dumitrescu urmau de aproape însă în sparața cu greutate trena formidabilă dusă de cei doi protagoniști. Ordinea nu suferă în tot parcursul decât foarte mici modificări și aceste modificări nu se petreceau în plutoanele din față ci în cele din spate, în cari luaseră loc toți concurenții surclasări în acest lot.

Pe ultimul kilometru al parcursului, Cristescu încearcă un atac și trece la comandă însă Marton și Wild I nu-i dă voie să se bucure mult de întâietate, deoarece revenind puternic cei doi mneni, trec în ordine în fațte și peste câteva minute linia de sosire este întrecută de Marton, urmat la respectiv 10 și 14 metri de Wild I și Vintilă Cristescu, care la rândul său lașă de 20 metri în urmă pe Wild II, în urma căruia la alți 20 metri, termina Al. Velcovici, campionul regiunii București. Un pluton format din șapte concurenți a terminat foarte aproape.

În general al cincilea cross național s'a

bucurat de un succes puțin scontat, pentru motivul că se avea în vedere starea terenului. Totuși așteptările generale au fost întrecute, deoarece cu toată zăpada care acoperea parcursul toți concurenții prezentați la plecare au terminat parcursul.

Performanța înregistrată de echipa C. A. M. P-ului ne obliga să spunem că cei mai buni au câștigat așa că Marton pe drept cuvânt poate să poarte titlul de campion român. E adevărat că distanța cu mult prea scurtă a împiedicat pe atletii din Brașov să-și pună meritele în valoare, știindu-se bine că Cristescu se află la largul său pe distanțe mai lungi în timp ce Marton este un specialist al distanței parcurse. Timpul de 27, întrebuițat pentru parcurgerea traseului nu este dintre cele mai bune, fapt care nu se datorește decât terenului desfundat.

Păcat că sezonul prea înaintat nu ne va putea da ocazia să asistăm încă în anul acesta la o nouă întâlnire Marton-Cristescu spre a putea să fim încredințați de exactitatea cursei.

Cibbons din nou învingător

Tommy Gibbons, învingătorul Georges Carpentier și Blomfield a înscris la activul său o nouă și răsunătoare victorie.

Boxând săptămâna trecută la New-York cu americanul Ted Jameson, unul dintre cei mai valoroși boxcuri de categorie, a reușit să-și învingă prin knockout adversarul, la un minut după începerea match-ului.

Informațiuni

În urma conflictului iscat între Comitetul regional de football-asociație din București și Comisia Centrală, membrii celei dintâi formații au decis să-și depună mandatele.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Comisiunea de Naturalizări.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Samuil Iesch, domiciliat în Arad Str. Unirei No. 4/5 cu onoare Vă rog, prin avocatul meu legitimat în procura de sub A) să binevoiți a-mi acorda cetățenia română prin naturalizare, pe baza documentelor alăturate sub 1/13 din cari rezultă, că întrunesc condițiile prevăzute în art. 7 din lege, rugându-vă să admiteți cererea mea de dispensă de stagiu, sau măcar cu reducerea stagiului. Naturalizarea Vă rog să binevoiți a o extinde și asupra soției sale născ. Vilma Pollatsek, tot pe baza documentelor alăturate.

Primiți, Vă rog, Domnule Președinte expresia supusei mele stime. (ss) SAMUIL FLESCU. (299)

Insertii se primesc la Administratia ziarului.

Cronica școlară

Invitare.

Sediința „Cercului Cultural 11 Pâncota” se va ținea în comuna Moroda la 30 Nov. a. c. La aceasta întrunire sunt invitați a participa toți membrii acestui cerc cultural.

Față de cei absenți se va aplica rigoarea regulamentului.

Programa:

1. Participare la serviciul divin.
2. Întrunirea învățătorilor în conferință intimă.
3. Deschiderea conferinței.
4. Prelegere practică din Gramatică, predată de d-șoara inv. E. Feride.
5. Reflexiuni asupra acestei prelegeri.
6. Stabilirea programelor pe sesiunea proximă.

Sediința publică d. a. la 2 ore.

7. Combaterea alcoolismului și concubinajului, conferință publică de dl inv. de stat I. Mager din Zărand.

Pâncota, la 18 Nov. 1924.

I. Crișan, președinte.

Bibliografie

A apărut: „Gândirea” (No. 3) cu colaborarea scriitorilor: G. M. Ivanov, Lucian Blaga, M. Sadoveanu, Nichifor Crainic, I. Buzdugan, Ion Pillat, Dan Rădulescu, Gh. Stegaru, Virgil Zabrovski, Al. Badăuță, Tudor Vianu, I. M. Sadoveanu.

Redacția și administrația: București, Palatul Sindicatului Ziaristilor, Strada Cantacuzino No. 2.

„Gândirea” nu trebuie să lipsească din casa nici unui intelectual român!

Poșta Redacției

T. Ch. Galșa. Nu știu nume adoptiv. Credeam că este care, indicând locul nașterii. Vă rog să ne ați atras luarea aminte.

C. B. Desna. Vont cereră locurile competente starea lucrurilor aviza în sensul dorinței ce arătați.

U. P. Ch. Cluj. Vă dăm jurnul publicistic. Faceți propoziții demnată pe băieții de talent să scrie scris se fortifică o generație.

I. B. București. Primim colaborarea, dar deocamdată nu spunde în sensul dorit de tine. Sperăm să putem răspăți pe toți. Salutați.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Comisiunea de Naturalizări.

—0—

Conform art. 22 din legea dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte!

Subsemnatul Ioan Weichelt, domiciliat în Arad, Str. Alexandru No. 23 stabilit în țară de 20 ani, vă rog să binevoiți a-mi acorda naturalizarea, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege.

Primiți vă rog Domnule Președinte credințarea deosebitului meu respect. Ioan Weichelt, căsătorit.

Incunoștințare

Avem onoare a aduce la cunoștința onoratei noastre clientelă, că birourile noastre sunt transferate în noua clădire a institutului nostru — parter — din

Arad, Bulevardul Regina Maria Nr.

unde î-și va începe activitatea cu începere dela 1 Noembrie a. c. Suntem cu plăcere la dispoziția onorabilei clientelă pentru toate transacțiunile bancare și operațiunile de casă de păstrare, efectuăm în condițiunile cele mai favorabile remiterile pentru tot cuprinsul țării, precum și pentru străinătate; eliberăm resp. tragem cecuri asupra băncilor din țară și din străinătate; efectuăm acreditări șine angajăm pentru incasarea polițelor și a altor efecte, etc. Secția noastră de devize reorganizată cumpără și vinde devize, emite cecuri vamale, în condițiunile cele mai favorabile

Orele de casă: 9—12 a. m. și 3—5 p.

Direcțiunea Cassa de Păstrare a Județului

Teatrul Orașănesc.

Teatrul Național din Cluj

va reprezenta Luni, 24 Noembrie seara la orele 8 și jum. precis

Floarea de lămâiță

celebra comedie de A. BIRABEAU și G. DOLLEY care s'a jucat de 500 ori neîntrerupt la Theatre Port-Saint-Michel din Paris

Cu întregul ansamblu artistic al Teatrului!

Biletele la biroul de concert „LYRA” Bulev. Regina Maria No. 25, (Librăria Olah et Comp. Palatul Minorilor). — Telefon 2—31. — În seara reprezentației la casa Teatrului.

(283)

Luni, 24 Noembrie seara la orele 8 și jum. precis

Luni, 24 Noembrie seara la orele 8 și jum. precis